

۵۲۷ شرکت بیش از ۱۵۰۰ پروژه را برای استفاده از اعتبار مالیاتی آغاز کردند

مالیات در خدمت توسعه تحقیقات

<div><div> </div>فاطمه کنایی</div>
<div><div> </div>خبرنگار</div>

مدل‌های مطرح اقتصادی در دنیا از اوایل دهه ۸۰ میلادی تحقیق و توسعه را یکی از علل مهم رشد اقتصادی جوامع می‌دانند. تکنولوژی، هسته اصلی رشد اقتصادی بوده و تحقیق و توسعه به‌عنوان پایگاه اصلی نوآوری و تغییرات فنی در فرآیند تولید ایفای نقش می‌کند که نتایجی همچون افزایش نرخ رشد اقتصادی مثبت، درآمد سرانه بالاتر، اشتغال بیشتر و گسترش مرزهای جدید کسب‌وکار را در پی دارد. سرمایه‌گذاری

۵ ابزار حمایتی دولت از دانش‌بنیان‌ها

دولت‌ها براساس منابع و امکاناتی که دارند ابزارهای حمایتی متفاوتی را برای رونق بخشیدن به اکوسیستم نوآوری مورد استفاده قرار می‌دهند. شرکت‌های دانش‌بنیان با ایجاد فرصت‌های شغلی برای نیروهای متخصص و جوان به کاهش نرخ بیکاری و افزایش درآمد سرانه کمک می‌کنند، همچنین بسیاری از مشکلات کشور ازجمله مشکلات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی با استفاده از فناوری‌های نوآورانه قابل حل هستند. موفقیت شرکت‌های دانش‌بنیان باعث افزایش اعتبار علمی و فناوری کشور در سطح بین‌المللی می‌شوند، همچنین توسعه صنایع دانش‌بنیان وابستگی اقتصاد کشور به درآمد‌های نفتی را کاهش می‌دهد و کشور به سمت اقتصاد متنوع‌تر حرکت می‌کند. از این رو اهمیت دادن به شرکت‌های دانش‌بنیان در مرکز توجه دولت‌هاست و آنها برای حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان از ابزارهای حمایتی متنوعی استفاده می‌کنند.

یکی از راه‌ها، ارائه کمک‌های مالی بلاعوض به شرکت‌های دانش‌بنیان است که آنها را در مراحل اولیه توسعه خود حمایت می‌کند. ارائه تسهیلات مالی با نرخ سود پایین به شرکت‌ها امکان می‌دهد تا به منابع مالی مورد نیاز خود دسترسی پیدا کنند. دولت می‌تواند با ارائه ضمانتنامه‌های اعتباری به بانک‌ها، امکان دسترسی شرکت‌های دانش‌بنیان به تسهیلات بانکی را تسهیل کرده و با ایجاد بسترهای مناسب برای تامین مالی جمعی، به شرکت‌های دانش‌بنیان کمک کند تا ایده‌های خود را به محصول تبدیل کنند. اعتبارنامه‌های مالیاتی نیز یکی دیگر از ابزارهای حمایتی هستند که در این گزارش به بررسی جزئیات آن پرداختیم. برای ایجاد اکوسیستم نوآوری پویا، دولت‌ها باید به طراحی سیاست‌های مالیاتی کارآمد و متعادل بپردازند. این سیاست‌ها باید به‌گونه‌ای تدوین شوند که هم درآمد‌های مالیاتی دولت را تامین کنند و هم انگیزه شرکت‌های فناور برای سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه را افزایش دهند.

مالیات کمتر، نوآوری بیشتر

یکی از مهم‌ترین ابزارهای دولت‌ها در تحریک افزایش هزینه‌کرد تحقیق و توسعه، استفاده از سیاست‌های مالیاتی است. مشوق‌های مالیاتی هوشمند و نظام‌مند، مشوق‌هایی است که میزان بدهی مالیاتی بنگاه‌ها را کاهش می‌دهد و می‌توان آنها را به دو دسته هزینه‌محور و درآمد‌محور تقسیم کرد. رایج‌ترین مشوق‌های مالیاتی هزینه‌محور شامل اعتبار مالیاتی، کسور هزینه‌های تحقیق و توسعه و استهلاک تسریع شده هزینه‌های سرمایه‌ای است و در مقابل مشوق‌های درآمد‌محور نیز شامل کاهش نرخ مالیات شرکت و معافیت مالیاتی است که تمرکز آنها بر درآمد‌های حاصل از تجاری‌سازی محصولات نوآورانه شرکت‌هاست. بررسی تجارب و روندهای جهانی نشان می‌دهد طی سال‌های اخیر، مشوق‌هایی مانند اعتبار مالیاتی، اصلی‌ترین ابزار حمایت مالیاتی تحقیق و توسعه بنگاه‌های اقتصادی در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته بوده است.

اعتبارهای مالیاتی

صدرنشین جدول حمایت از دانش‌بنیان‌ها

اعتبار مالیاتی، ابزاری قانونی است که براساس قانون جهش تولید دانش‌بنیان به شرکت‌هایی که فعال در بخش تحقیق و توسعه هستند اعطا می‌شود. این اعتبار به صورت کاهش مستقیم از بدهی مالیاتی شرکت‌ها محاسبه شده و منجر به افزایش جریان نقدینگی و توانایی آنها در سرمایه‌گذاری بیشتر در نوآوری می‌شود. به این ترتیب، اعتبار مالیاتی نه تنها یک انگیزه مالی برای شرکت‌هاست، بلکه یک مکانیسم حمایتی نیز هست که به توسعه محصولات و خدمات دانش‌بنیان و ارتقای رقابت‌پذیری اقتصاد کشور کمک می‌کند. اعتبار مالیاتی به‌طور مستقیم مالیات شرکت را کاهش می‌دهد و نه درآمد مشمول مالیات را. این موضوع توسعه را افزایش می‌دهد. در بیشتر کشورها ازجمله ایران امکان انتقال اعتبار مالیاتی به آینده فراهم است و همین امر موجب شده شرکت‌ها تمایل بیشتری برای استفاده از این اعتبار و افزایش هزینه‌های تحقیق و توسعه خود داشته باشند. همچنین میزان درآمد از دست‌رفته دولت به واسطه اعطای اعتبار مالیاتی مشخص است و امکان برنامه‌ریزی برمبنای آن وجود دارد، درحالی‌که در معافیت مالیاتی، به دلیل مشخص نبودن درآمد‌ها، چنین امکانی وجود ندارد. اعتبارنامه‌های مالیاتی به شرکت‌ها کمک می‌کند تا منابع مالی بیشتری را برای تحقیق و توسعه، تولید و بازاریابی محصولات خود اختصاص دهند و درنتیجه سود بیشتری کسب کرده و به‌عنوان یک ابزار جذب سرمایه‌گذار برای شرکت‌های دانش‌بنیان عمل کنند.

معافیت و اعتبار مالیاتی چه فرقی با هم دارند؟

در روش معافیت مالیاتی درآمد حاصل از فروش محصولات دانش‌بنیان شرکت در پرداخت مالیات معاف می‌شود. به عبارت دیگر، شرکت نیازی به پرداخت مالیات بر درآمد حاصل از فروش این محصولات ندارد. اما در اعتبار مالیاتی به شرکت‌هایی که هزینه‌های تحقیق و توسعه انجام می‌دهند، این امکان داده می‌شود تا بخشی از این هزینه‌ها را از مالیات عملکرد خود کسر کنند. به عبارت دیگر، دولت بخشی از هزینه‌های تحقیق و توسعه شرکت را به صورت مستقیم بازمی‌گرداند. نکته قابل توجه این است که شرکت‌ها نمی‌توانند همزمان از هر دو روش استفاده کنند. اگر هزینه‌های تحقیق و توسعه شرکت بیشتر از درآمد حاصل از فروش محصولات دانش‌بنیان آن باشد، استفاده از اعتبار مالیاتی معمولاً به‌صرفه‌تر است و اگر درآمد حاصل از فروش محصولات دانش‌بنیان شرکت بیشتر از هزینه‌های تحقیق و توسعه آن باشد، معمولاً استفاده از معافیت مالیاتی به‌صرفه‌تر است.

قانون جهش تولید؛ پایه اعتبارنامه‌های مالیاتی

قانون جهش تولید دانش‌بنیان با هدف حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان و توسعه اقتصاد دانش‌بنیان در سال ۱۴۰۱ تصویب شده

در فعالیت‌های تحقیق و توسعه که موجب تولید کالا و خدمات جدید و رشد بهره‌وری در سطح خرد و کلان اقتصاد می‌شود توسط بنگاه‌های تجاری صورت می‌گیرد. با استناد به این ادله انجام تحقیق و توسعه در بخش کسب وکار شرکت‌های تجاری و دانش‌بنیان اهمیت بالایی برای دولت‌ها در سراسر دنیا دارد. کشورهای توسعه‌یافته سهم زیادی برای انجام تحقیق و توسعه از درآمد‌های ناخالص ملی خود قائل هستند. سال ۲۰۲۲ آمریکا با ۷۶۱ میلیارد اول بوده و چین با سرمایه‌گذاری ۶۴۰ میلیارد و ۲۸۰ میلیون دلاری در جایگاه دوم قرار گرفته و انگلیس هم در

است. این قانون با ارائه تسهیلات و مشوق‌های مختلف، مانند اعتبار مالیاتی، برای اولین بار به شرکت‌های دانش‌بنیان کمک می‌کند تا در حوزه تحقیق و توسعه فعالیت کرده و محصولات و خدمات نوآورانه تولید کنند. ماده ۱۱ قانون جهش تولید دانش‌بنیان، به‌طور مشخص به موضوع اعتبار مالیاتی پرداخته و چهارچوب کلی آن را تعیین کرده است. براساس این ماده، دولت موظف است با تصویب شیوه‌نامه‌ای، شرایط و ضوابط اعطای اعتبار مالیاتی به شرکت‌های دانش‌بنیان را مشخص کند.

تشویق به تحقیق و توسعه، رشد اقتصادی و جذب سرمایه‌گذار ازجمله اهمیت‌های اعتبارنامه‌های مالیاتی است. با اعطای اعتبار مالیاتی، هزینه‌های تحقیق و توسعه برای شرکت‌ها کاهش می‌یابد و درنتیجه آنها به سمت انجام فعالیت‌های نوآورانه‌تر ترغیب می‌شوند. همچنین اعتبارنامه‌های مالیاتی می‌توانند به‌عنوان یک ابزار جذب سرمایه‌گذار برای شرکت‌های دانش‌بنیان عمل کنند. با افزایش فعالیت‌های تحقیق و توسعه، شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند محصولات و خدمات جدیدی را به بازار عرضه کنند که منجر به رشد اقتصادی کشور می‌شود.

آیین‌نامه اجرایی اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه، چهارچوب قانونی برای حمایت از فعالیت‌های تحقیق و توسعه در کشور است. این آیین‌نامه با هدف تشویق شرکت‌ها و موسسات به سرمایه‌گذاری در حوزه نوآوری و فناوری تدوین شد و در ماده ۶ قانون بودجه ۱۴۰۲ ابلاغ شد. براساس آیین‌نامه‌ای که توسط معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری و با همکاری وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی ظرف دوماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون تهیه و به تصویب هیات وزیران رسید. از سرجمع مالیات قطعی شده همان سال کسر شد.

اعتبارنامه‌های مالیاتی به کدام پروژه‌ها می‌رسند؟

انجام پروژه‌های تحقیق و توسعه پاشنه‌اشبیل اعتبارنامه‌های مالیاتی است. حال در این بین پروژه‌هایی که در چهارچوب ضوابط اعلام شده از سوی قانون باشند، می‌توانند از این ماده بهره‌مند شوند. پروژه‌های تحقیق و توسعه که در پی تولید محصولات و خدمات جدید بوده یا به دنبال ارتقای محصولات یا خدمات فعلی که فراتر از فعالیت‌های معمول و رایج توسعه‌ای شرکت و مستلزم مواجهه با ریسک فنی باشند و ارتقای محصول یا خدمت با تغییر فناوری موجود و به‌کارگیری فناوری جدید حاصل شده باشد. همچنین درآمد‌هایایی که در راستای بهبود فرآیند تولید و عملیات که فراتر از فعالیت‌های معمول و رایج توسعه‌ای شرکت و مستلزم مواجهه با ریسک فنی هستند و بهبود فرآیند با تغییر فناوری موجود و به‌کارگیری فناوری جدید حاصل شده باشند، می‌توانند از اعتبارنامه‌های مالیاتی قانون جهش تولید دانش‌بنیان استفاده کنند. همچنین برای بهره‌برداری از اعتبار مالیاتی، احراز سه شرط نظام‌مند

این سال حدود ۸۴ میلیارد و ۲۲۰ میلیون دلار در بخش تحقیق و توسعه سرمایه‌گذاری کرده. آمار بودجه‌ای کشورهای همسایه نیز نشان می‌دهد ترکیه در سال ۲۰۲۲ حدود ۳۶ میلیارد و ۹۹۰ میلیون و در سال ۲۰۲۳ حدود سه میلیارد و ۹۰۰ میلیون دلار در بخش تحقیق و توسعه خود سرمایه‌گذاری کرده. کره جنوبی ۴،۲۳؛ ژاپن بیش از ۳ درصد و آلمان با بیش از ۲٫۵ درصد از سهم تولید ناخالص داخلی خود را به تحقیق و توسعه اختصاص داده‌اند. اما در ایران به گفته حسین افشین‌معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور سهم تحقیق و توسعه از تولید ناخالص ملی

بودن پروژه، نوآورانه بودن و فناورانه بودن باید مدنظر قرار گیرد.

باید‌ها و نباید‌های هزینه‌کرد اعتبارنامه‌های مالیاتی

در بخش اعتبارنامه‌های مالیاتی قانون جهش تولید دانش‌بنیان چهارچوبی برای نوع هزینه‌کرد در پروژه‌های تحقیق و توسعه ارائه شده و براین اساس اعتبارنامه‌های مالیاتی شامل صفر تا صد مبلغ هزینه شده در پروژه نمی‌شود. اجاره‌بهای فضایی در زیست‌بوم‌های نوآوری که با ماهیت پروژه تحقیق و توسعه همخوانی دارد، هزینه‌ماشین‌آلات نیز در صورتی که تجهیزات موردنیاز برای پروژه نصب و راه‌اندازی شده باشد، معادل اسهتلاک سالیانه آنها (براساس آخرین جدول اسهتلاک مالیاتی) قابل قبول است. همچنین حقوق و مزایای کارکنان کلیدی و متخصص در پروژه تحقیق و توسعه تا سقف حداکثر دستمزد مشمول کسر حق بیمه، هزینه خرید مواد اولیه و قطعاتی که صرفاً در پروژه تحقیق و توسعه مورد استفاده قرار گرفته‌اند، هزینه انجام آزمایش‌ها و تست‌های تخصصی برای تحقیق و توسعه محصولات و خدمات مرتبط با پروژه، هزینه ثبت پتنت بین‌المللی برای دستاوردهای تحقیقاتی، هزینه تجهیزات وارداتی که مشابه داخلی نداشته باشند و در پروژه مورد استفاده قرار گرفته‌اند و هزینه‌های مربوط به قرارداد با شرکت‌های دانش‌بنیان، فناوری، دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی که با تأیید دبیرخانه و در چهارچوب سرفصل‌های مصوب هزینه‌کرد در پروژه‌های تحقیق و توسعه باشد ازجمله سرفصل‌هایی است که مشمول اعتبار مالیاتی می‌شوند. برای بهره‌مندی از اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه، کلیه هزینه‌های ذکر شده باید مستندسازی شده و مطابق با قوانین و مقررات مربوطه باشند. از طرف دیگر هزینه‌های مربوط به زمین و ساختمان مانند خرید، احداث یا هرگونه سرمایه‌گذاری در این حوزه، همچنین تجهیزاتی که صرفاً برای افزایش ظرفیت تولید بدون ارتباط مستقیم با تحقیق و توسعه به کار می‌روند مانند کامپیوتر، تلویزیون، مبلمان و سایر تجهیزات اداری و تجهیزات و ماشین‌آلات خارجی در صورتی‌که مشابه داخلی مورد تأیید دبیرخانه وجود داشته باشد نیز ازجمله هزینه‌های قابل قبول برای طرح‌های تحقیق و توسعه محسوب نمی‌شوند.

پروژه‌ها چگونه تأیید می‌شوند؟

شرکت‌ها می‌توانند پروژه‌های تحقیق و توسعه خود را تنها در بازه زمانی مشخص شده (۳ تا ۱۳ ماه پس از شروع سال مالی جدید و در زمان فراخوان‌های دبیرخانه) معرفی کنند. پس از ارائه مستندات کامل پروژه‌ها به کارشناسان ارزیابی ارجاع می‌شوند. این کارشناسان پس از بررسی اولیه، پرونده‌ها را به کارشناسان فنی ارسال می‌کنند تا ارزیابی‌های تخصصی‌تری انجام شود. درنهایت نام پروژه، مدت‌زمان اجرای آن و میزان هزینه‌های مصوب پس از تصویب شورای مربوطه به شرکت اعلام می‌شود. در پایان هر سال مالی، کارشناسان ارزیابی از شرکت‌ها بازدید کرده و پیشرفت پروژه و هزینه‌های انجام‌شده را بررسی می‌کنند. پس

مدیرکل دفتر تامین مالی و سرمایه‌گذاری معاونت علمی:

بازار پولی کشور با ادبیات زیست‌بوم فناوری آشنا نیست

درنتیجه علاوه‌بر کسب سود، از ارزش افزوده خدمات آن شرکت دانش‌بنیان نیز استفاده کنند و رهنهات به میزانی که سرمایه‌گذاری کردند نیز اعتبار مالیاتی کسب کنند که امتیاز خوبی برای فعالان بزرگ اقتصادی است. با بررسی دو جنبه این موضوع یکی بحث سودآوری و دیگری جنبه استفاده از ظرفیت اعتبار مالیاتی است که در قانون جهش تولید دانش‌بنیان از این دو واژه کنار هم قرار گرفته‌اند. مدیرکل دفتر تامین مالی و سرمایه‌گذاری معاونت علمی با اشاره به تفاوت اعتبار مالیاتی و معافیت مالیاتی یادآور شد:«در همه‌جای دنیا یک‌سری از حوزه‌های تولیدی مانند امنیت غذایی، کشاورزی و… شامل معافیت مالیاتی می‌شوند و طبق درآمدی که دارند از مالیات معاف هستند. اما اگر آن مجموعه تولیدی یک سال زیان‌ده باشد عملاً معافیت مالیاتی به کارش نمی‌آید اما در حوزه اعتبار مالیاتی امتیاز ویژه‌ای که در نظر گرفته شده قابلیت انتقال آن به سنوات آتی است، یعنی ما اعتبار می‌دهیم و شرکت اگر چند سال هم زیان‌ده بود، می‌تواند اعتبار مالیاتی را نگهداری کرده و قابلیت انتقال به سنوات آتی وجود دارد به همین منظور این بند از قانون فرصت خوبی برای فعالان اقتصادی است که به دید سرمایه‌گذاری به آن نگاه کنند. شرکت‌هایی که در تالار اول و دوم بازار سرمایه فعالیت می‌کنند یا شرکت‌هایی که حداقل سرمایه‌آنها بیش از ۱۰۰میلیارد باشد، مخاطب استفاده از اعتبار مالیاتی هستند. به‌طور کلی رویکرد اعتبار مالیاتی برای شرکت‌های بزرگی است تا بتوانند با استفاده از این ظرفیت اقتصاد کشور را به‌سمت اقتصاد دانش‌بنیان بودن حرکت دهند.» وی در پاسخ به این سوال که اعتبار مالیاتی شرکت‌های بزرگی چه مزیتی برای دانش‌بنیان‌ها خواهد داشت، افزود: «یکی از بخش‌هایی که شرکت‌های بزرگ می‌توانند به‌طور مستقیم در شرکت‌های دانش‌بنیان سرمایه‌گذاری کنند این است که از طریق یک نهاد واسطه‌ای مانند صندوق‌های پژوهش و فناوری این کار را انجام دهند.» مرشدی تصریح کرد: «فرق بین این دو نوع سرمایه‌گذاری نیز این است که اگر شرکی مستقیم در یک شرکت دانش‌بنیان سرمایه‌گذاری کند ۳۰ درصد مبلغ سرمایه‌گذاری اعتبار مالیاتی به آن تعلق می‌گیرد، ولی اگر نهادی مانند صندوق شکل دهد و از آن طریق سرمایه‌گذاری کنند ۱۰۰ درصد هزینه سرمایه‌گذاری شده شامل اعتبار مالیاتی می‌شود. قانونگذار در این بخش به دنبال جذب نهادهای مالی بازار سرمایه برای سرمایه‌گذاری در شرکت‌های دانش‌بنیان است، یعنی علاوه‌بر شرکت‌های بزرگ، نهادهای سرمایه‌گذاری بازار نیز امکان سرمایه‌گذاری در این بخش را داشته باشند.»

حدود ۷٫۷ درصد بوده و سهم بخش خصوصی در این زمینه ۰٫۳ درصد است؛ درحالی‌که قرار بود ایران تا سال ۱۴۰۴ و با اختصاص ۴ درصد به بحث تحقیق و توسعه از تولید ناخالص داخلی، درده کشورهای پیشرو قرار گیرد اما در عمل کمتر از یک درصد از تولید ناخالص داخلی خود را به این موضوع اختصاص داده است؛ اتفاقی که به به‌رحال تأثیر خود را بر بستر دانش‌بنیان کشور خواهد گذاشت. با این حال در سال‌های اخیر روزه‌های جدیدی برای حمایت از دانش‌بنیان‌ها در کشور ایجاد شده که می‌تواند نقش موثری بر تقویت تحقیق و توسعه داشته باشد.

از تأیید نهایی هزینه‌ها توسط دبیرخانه، شرکت می‌تواند مبلغ مربوطه را از مالیات عملکرد خود کسر کند و برای این کار، باید فرم اظهارنامه مالیاتی را تکمیل کرده و ارائه دهد. برای اینکه شرکت بتواند از مزایای مالیاتی پروژه‌های تحقیق و توسعه بهره‌مند شود، باید اطلاعات کاملی از پروژه خود را به صورت رسمی به دبیرخانه مربوطه ارائه کند. شرکت باید به روشنی بیان کند که قصد دارد با انجام این پروژه به چه نتیجه‌ای برسد و در پایان پروژه چه محصول یا خدمتی تولید خواهد شد و ضمن ارائه اطلاعات کامل درمورد فرد یا گروهی که مسئول اجرای پروژه هستند باید توضیح دهد چگونه قصد دارد از نتایج پروژه استفاده تجاری کرده و سودآوری ایجاد کند و باید یک جدول زمانی دقیق برای انجام مراحل مختلف پروژه ارائه کند.

تحویل لیستی از تمام هزینه‌هایی که برای انجام پروژه پیش‌بینی می‌کند یکی دیگر از کارها برای تکمیل مدارک بوده و شرکت موظف است هر شش ماه یک‌بار گزارشی از پیشرفت پروژه را به دبیر خانه ارائه کند. دبیرخانه و کارگروه مشترک ممکن است برای بررسی پیشرفت پروژه از نزدیک به محل اجرای پروژه مراجعه کنند. پس از پایان پروژه، دبیرخانه تا یک سال فرصت دارد نتایج تجاری‌سازی پروژه را بررسی کند و این نتایج در درخواست‌های بعدی شرکت برای دریافت اعتبار مالیاتی تأثیرگذار خواهد بود. واحد متقاضی اعتبار مالیاتی برای ارسال مدارک از سامانه اعتبار ۲۴ استفاده می‌کند و مجری پروژه موظف است در تمام مراحل ارزیابی با دبیرخانه همکاری کند. شرکت‌هایی که می‌خواهند برای پروژه‌های تحقیق و توسعه خود از دولت حمایت مالی دریافت کنند، باید اطلاعات کاملی از پروژه، برنامه‌های خود برای تجاری‌سازی و پیشرفت پروژه را به صورت منظم به نهادهای مربوطه ارائه دهند. این نهادها نیز به صورت دوره‌ای پیشرفت پروژه را بررسی خواهند کرد.

تکلیف پروژه‌های شکست‌خورده چه می‌شود؟

در صورتی‌که پروژ‌های شرکت‌های متقاضی شکست خورده و منجر به نتیجه نشود، دلایل شکست پروژه توسط کارگزاران ارزیابی مورد بررسی قرار می‌گیرد و درصورت اثبات عدم قصور شرکت در مراحل مختلف انجام تحقیق و توسعه، اعتبار مالیاتی به شرکت تعلق خواهد گرفت. با این حال این موارد در پرونده شرکت‌ها ثبت شده و در ارزیابی پروژه‌های آتی این شرکت‌ها مد نظر خواهد بود.

حرکت قطار اعتبار مالیاتی با ۱۵۰۰ پروژه

قانون جهش تولید دانش‌بنیان تحولی بزرگ در حوزه تحقیق و توسعه کشور ایجاد کرده است. بر اساس این قانون، صنایع بزرگ کشور می‌توانند بخشی از مالیات خود را به تحقیق و توسعه اختصاص دهند. به عبارت ساده‌تر، این شرکت‌ها با اخذ مجوز از معاونت علمی، به جای پرداخت مالیات می‌توانند بودجه مورد نیاز برای انجام تحقیقات را تامین کنند. عسگر سرمست، مدیر اندیشکده اقتصاد دانش‌بنیان در گفت‌وگو با «فرهیختگان» اظهار داشت: «برمبنای آماری که معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری اعلام کرده، مبلغ درخواست‌های اعتبار مالیاتی در سال ۱۴۰۲، ۴٫۲ هزار میلیارد تومان بوده که از این مبلغ ۱٫۴ هزار میلیارد تومان تأیید شده است.» وی در ادامه گفت: «۱۵۲۳ پروژه تأیید شده و ۹۳۱ پروژه دارای پیشرفت هستند. همچنین تعداد شرکت‌های مشمول در این سال ۵۲۷ عدد است که از این تعداد ۳۹۳ شرکت دانش‌بنیان و ۱۳۴ شرکت غیر دانش‌بنیان هستند.»

اگرچه حل معادله رقم دقیق بودجه تحقیق و توسعه کشور با شیوه‌آخیری که سازمان برنامه‌بودجه در ارائه لایحه در پیش گرفته نه فقط برای رسانه‌ها بلکه حتی برای کارشناسان پژوهشگاه‌ها و مراکز پژوهشی نیست، با این حال مرکز پژوهش‌ها رقم سال گذشته اعتبارات پژوهش و فناوری را در گزارش‌های خود حدود ۳۵ همت اعلام کرده است. مقایسه این عدد با ارقام به‌ظاهر کوچک در اعتبار مالیاتی و البته چشم‌اندازی که در برابر اجرای طرح قرار دارد، نشان از چشمه‌های جدیدی در برابر شرکت‌های دانش‌بنیان دارد که می‌تواند شرایط را به نفع حوزه تحقیق و توسعه کشور تا حدی تغییر دهد. روح‌الله دهقانی‌فیروزآبادی، معاون سابق علمی و فناوری ریاست‌جمهوری پیش‌بینی کرده بود «بودجه اعتبار مالیاتی در سال جاری به ۱۵ هزار میلیارد تومان برسد.»

رشد در تحقیق و توسعه (R&D) نه تنها به صورت مستقیم بر نوآوری و توسعه محصولات و خدمات جدید تاثیر می‌گذارد، بلکه به صورت غیرمستقیم نیز بر جنبه‌های مختلفی از زندگی تأثیرگذار است. توسعه واحدهای R&D رشد تکنولوژی را در پی دارد که منجر به افزایش خلاقیت فعالان این حوزه می‌شود. همچنین افزایش تکنسین‌های واحد تحقیق و توسعه موجب اشتغال‌زایی شده که افزایش امید به زندگی در جوانان از نتایج آن به شمار می‌رود. محصولات و خدمات جدید حاصل از تحقیق و توسعه، کیفیت زندگی افراد را بهبود می‌بخشد. به‌عنوان مثال توسعه داروهای جدید، تجهیزات پزشکی پیشرفته و فناوری‌های ارتباطی به بهبود سلامت و رفاه افراد کمک می‌کند. رشد بخش تحقیق و توسعه، به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید به‌ویژه برای فارغ‌التحصیلان رشته‌های علمی و فنی کمک می‌کند و کشورهایی که در زمینه تحقیق و توسعه سرمایه‌گذاری قابل توجهی انجام می‌دهند به‌عنوان کشورهای نوآورو پیشرو شناخته می‌شوند و این امر به تقویت جایگاه بین‌المللی آنها کمک می‌کند. تأثیر R&D بر توسعه نیروی انسانی و جذب نخبگان نیز تأثیرگذار است، زیرا واحدهای تحقیق و توسعه، محیطی جذاب برای جذب نخبگان و نیروهای متخصص فراهم می‌کنند. این امر به حفظ و جذب نخبگان در کشور کمک کرده و از مهاجرت آنها جلوگیری می‌کند. فعالیت در واحدهای تحقیق و توسعه، به ارتقای سطح دانش و مهارت‌های کارکنان و به افزایش بهره‌وری و خلاقیت نیروی کار کمک می‌کند. تأمین دانش‌گاه‌ها و صنایع در حوزه تحقیق و توسعه به انتقال دانش و فناوری از دانشگاه به صنعت نیز کمک می‌کند که درنتیجه به تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد منجر می‌شود.

فرهیختگان

دانشگاه

<div><div> </div>شنبه ۲۴ شهریور ۱۴۰۳</div>
<div><div> </div>شماره ۴۳۲۷</div>
<div><div> </div>FARHIKHTEGANDAILY.COM</div>
<div><div> </div>FARHIKHTEGANONLINE</div>

